

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, ponedeljek 29. aprila 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Problem tujecev

Nakrat je postal problem tujecev pri nas tako pereč, da je uveljavila kr. vlada posebno uredbo o tujcih, da so razglasile banske uprave posebne razglase o prijaviteljstvu in bivanju tujcev ter da je tudi vojaška oblast opozorila prebivalstvo, da pazi na tujce. Jasno je, da vsi ti predpisi in opomini niso nastali iz neke ksenofobije, ker bi sicer izšli že prej, temveč je te predpise narekovala kruta potreba, ker so jih izzvali tujci sami. Kar pa je še posebno pomembno, da so jih izzvali v silno težkih in napetih časih, kar nam še zlasti nalaga dolžnost, da vprašanje tujcev pri nas vendar enkrat že razčistimo do dna. Odlasli smo prav gotovo že predolgo.

Zlasti še, ker smo imeli več kot dovolj razlogov, da vprašanje tujcev ne obravnavamo s takšno lakomiselnostjo, kakor smo ga obravnavali do sedaj. Kajti velik del tujcev je nam dajal vsak dan več ko zadosti povoda, da smo bili z njihovim delovanjem nezadovoljni. Čeprav so si ustvarili pri nas sijajne eksistence, mnogo bolj bogate in udobne, kakor bi si jih mogli doma v domovini, so vendar pri vsaki priliki in nepriliki kazali svoje neprijateljsko stališče do našega naroda in naše države.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Vse njih postopanje je bila ena sama žalivka za nas, ki je naravnost kričala po odgovoru.

A tega odgovora nismo dali, pa čeprav smo imeli tudi zelo velike gospodarske razloge, da revidiramo svoje tujeem prijazno stališče, ker dejansko smo oficijalno in praktično zavzemali vedno le to stališče. Zato je bilo mogoče, da nismo imeli od največjih podjetij v državi, ki so bili in so skoraj brez izjeme v tujih rokah, niti onega skromnega dobička, ki ga imajo povsod drugod po svetu. Naši delavci v teh podjetjih so bili plačani slabo, dostikrat po najnižji mezdni lestvici, ki je veljala v naši državi, za socialne naprave ta podjetja niso skrbeli, davčna dolžnost jim je bila do skrajnosti olajšana, mnoga pa so se znala še tej izogniti, na vseh bolje plačanih mestih pa so bili izključno le tujci. Zato je bil v mnogih teh podjetjih tudi naš jezik brez veljave, vrhu vsega pa je žel še ves visoki dobiček teh podjetij v tujino. Dejansko nismo imeli od teh tujih podjetij nič drugega, kakor da smo jim omogočili silno ceneno izkoriščanje naših naravnih bogastev, za kar smo dobili le to, da je bilo nekaj naših ljudi zaposlenih za tako nizke mezde, ki že davno niso mogoče v deželah, iz katerih so prišli ti tujci.

In pri zastopnikih velikih tujih firm smo doživljali enake žalostne izkušnje. V naprednih državah so zastopstva dosledno in skoraj brez izjeme v rokah domačinov. Saj pa je za tujo firmo tudi več zadržev, če svoje izdelke dobro prodaja, če se ji odpre tuj trg, ne pa da s svojimi izdelki vred plasira v tuji državi še svoje ljudi. A mi smo bili tako liberalni,

da smo dopuščali tudi to. Hkrati s tujimi izdelki so prihajali v našo državo tudi tujci, prejeli velikianske provizije, naši ljudje pa so bili nameščeni pri njih kot slabo plačane pisarniške moči, ki pa so dejansko izvrševale vse delo.

S tem pa se je pokazala še ena slaba stran vpliva tujcev pri nas in ta je bila najbolj usodna. Naš človek je videl, da so še nadalje vsa dobra mesta v rokah tujca, zato se ni znal osamosvojiti od vpliva tujca tako, kakor bi se moral. Tujec je poleg tega imel denar, denar pa vedno ustvarja vpliv in

zato so imeli tudi tujci vpliv, zato so si mogli vzdrževati tudi naše ljudi za slavnate može, ki so proti nizki nagradi krili vse njih postopanje.

Tujci so demoralizirali naše ljudi in v tem je njih največja krivda, v tem pa je tudi ona silna nevarnost, zaradi katere so izšli sedaj vsi uvodoma omenjeni predpisi zaradi tujcev. Vsi ti predpisi pa bodo imeli pravi smisel šele takrat, kadar bomo vzeli tem tujcem ono gospodarsko prednost, ki jo imajo pri nas samo zato, ker smo preveč liberalni do tujcev. Zato pravimo, da je treba vpra-

šanje tujcev razčistiti pri nas do dna in zato potrebujejo uvodoma omenjeni predpisi še izčrpana dopolnila.

Vse to pa omenjamo ne iz kakšne ksenofobije in s polnim razumevanjem za pravice vseh onih, žal zelo redkih tujcev, ki so se znali in hoteli živeti v potrebe našega naroda. Kadar pa so se nekateri tujci spozabili tako daleč, da so s svojim postopanjem izzvali težke ukrepe oblasti proti sebi, takrat je treba z odločnostjo rešiti vse vprašanje v celoti, ne se pa zadovoljiti s polovičarskimi odredbami.

Vprašanje bencinske cene

Več razumevanja za interese domače trgovine

Poročali smo že na kratko o odgovoru monopolne uprave na predstavko Osrednjega odseka trgovcev s tekočimi gorivi, ki je zahteval, da se bencinski kartel primora, da zviša zaslužek maloprodajalcem bencinske mešanice in da mora bencinski kartel zaradi svojega monopolnega položaja prodajati bencinsko mešanico slehernemu trgovcu. Zahteva Osrednjega odseka je tako naravna, da se razume že samo po sebi, da bi se morala tudi v polnem obsegu izvesti. V vseh drugih državah bi se to tudi zgodilo, ker nikjer na svetu nimajo tuje družbe večjih pravic ko domača trgovina, kar pa je povsod drugod po svetu samo po sebi umevno, to je pri nas neizvedljivo, če gre za interese tako mogočne tuje družbe kakor je bencinski kartel.

To jasno dokazuje naravnost neverjeten odgovor, ki ga je poslala monopolna uprava Osrednjemu odseku in ki se glasi:

»Na Vašo predstavko št. 374., naslovljeno na finančno ministrstvo in bansko upravo dravske banovine je čast monopolski upravi odgovoriti naslednje:

1. Uprava drž. monopolov nima

Odgovor Osrednjega odseka

se glasi:

»Na Vaš odgovor št. 8198 z dne 13. marca 1940. na predstavko št. 374 sporoča Osrednji odsek, da ga ta odgovor nikakor ne zadovoljuje.

Vaša ugledna uprava pravi, da nima zakonske možnosti, da odredi procent zaslužka prodajalcem tekočega goriva na drobno, češ da je to stvar svobodnega sporazuma med interesenti. Pa vendar predvideva § 27. uredbe o tekočem gorivu (Službene novine št. 145/380 z dne 1. VII. 1938.), da se lahko prodajne cene tekočih goriv na debelo maksimirajo, da celo, da lahko monopolna uprava sebi pridriži in organizira izključno prodajo tekočega goriva v vsej državi ali le v nekaterih območjih. Zakonski pogoji za prvi kot drugi ukrep so podani.

A četudi bi ne bilo zakonskih možnosti za predlagani ukrep, je obstoj domače trgovine s tekočimi gorivi pač tako važno vprašanje, da je treba zakonske možnosti ustvariti. Osrednji odsek prav dobro ve, da Vaša uprava ni zakonodajalec, prav tako dobro pa ve, da Vaša uprava lahko predlaga potrebne ukrepe in da lahko pripravi osnutke uredb za resornega ministra, ki bo potem že poskrbel za zakonitev. Seveda je za to treba prepričanja, da je to potreb-

no, in je treba volje za izvedbo. Če so se naše zakonske možnosti — kot odločba ministrskega sveta o spremembi št. 171. uvozne carinske tarife, po kateri plačujejo industrijske rafinerije ali njihova zajednica le 150 din v zlatu za uvoz 100 kg surove nafte, vsi ostali uvozniki pa 3 din v zlatu — s katerimi se je zatrl razvoj domače veletrgovine s tekočimi gorivi in onemogočil uvoz tekočih goriv našim uvoznikom z domačim kapitalom, se morajo najti tudi zakonske možnosti, da se ohrani še ono malo, kar imamo samostojne nacionalne trgovine s tekočimi gorivi.

S spremembo odločbe ministrskega sveta o spremembi št. 171. carinske tarife se more kaj hitro določiti, da so industrijske rafinerije, če hočejo obdržati svoje velikianske privilegije, zavezane prodajati bencinsko mešanico v omejeni količini ne samo potrošnikom, marveč tudi trgovcem, in sicer po en gros ceni.

Glede obratovalnega časa je potrebna le sprememba naredbe št. 3 o omejitvi prodaje tekočih goriv v tem smislu, da velja za prodajo bencinske mešanice čas, kot ga predvidevajo banovinske naredbe o odpiranju in zapiranju obratov za ostale stroke. Po tolikih ured-

bah, spremembah in dopolnitvah uredb v vprašanju tekočih goriv pač ni važno, če se izda še ena nova sprememba. Osrednji odsek ve, da je odbor za določanje cen bencinske mešanice pri oddelku za carine ministrstva za finance. Odsek je le želel, da bi Vaša uprava uvidela, da je upravičeno in potrebno, da pride v ta odbor tudi predstavnik Osrednjega odseka, in da bi zaradi tega predlog Osrednjega odseka priporočila oddelku za carine oz. finančnemu ministrstvu.

V dravski banovini je še približno 150 kolikor toliko samostojnih in neodvisnih maloprodajalcev tekočega goriva na črpalkah. Če se predlogom Osrednjega odseka glede določitve zaslužka in glede obvezne prodaje industrijskih rafinerij z državnimi ukrepi ne bo ugodilo, bodo izginili tudi ti posredni domači prodajalci tekočih goriv in bodo petrolejske družbe tudi v maloprodaji tekočih goriv absoluten gospodar. Za prevzem popolne preskrbe s tekočimi gorivi po domačem kapitalu je treba razvoja. Sedaj se pa uničujejo najskromnejši začetki.

Osrednji odsek smatra, da bi se morala Vaša uprava zavedati, da je tudi njena prvenstvena skrb, da neguje v tej stroki domače ljudi z domačim kapitalom. Taki kratki, lakonični in skoro cinični odgovori te skrbi ne kažejo.

Osrednji odsek je prepričan, da bo Vaša uprava lahko našla pot, da se predlogom Osrednjega odseka ugoditi in s tem reši obstoj domače maloprodaje tekočih goriv.

Osrednji odsek ve, da je odbor za določanje cen bencinske mešanice pri oddelku za carine ministrstva za finance. Odsek je le želel, da bi Vaša uprava uvidela, da je upravičeno in potrebno, da pride v ta odbor tudi predstavnik Osrednjega odseka, in da bi zaradi tega predlog Osrednjega odseka priporočila oddelku za carine oz. finančnemu ministrstvu.

V dravski banovini je še približno 150 kolikor toliko samostojnih in neodvisnih maloprodajalcev tekočega goriva na črpalkah. Če se predlogom Osrednjega odseka glede določitve zaslužka in glede obvezne prodaje industrijskih rafinerij z državnimi ukrepi ne bo ugodilo, bodo izginili tudi ti posredni domači prodajalci tekočih goriv in bodo petrolejske družbe tudi v maloprodaji tekočih goriv absoluten gospodar. Za prevzem popolne preskrbe s tekočimi gorivi po domačem kapitalu je treba razvoja. Sedaj se pa uničujejo najskromnejši začetki.

Osrednji odsek smatra, da bi se morala Vaša uprava zavedati, da je tudi njena prvenstvena skrb, da neguje v tej stroki domače ljudi z domačim kapitalom. Taki kratki, lakonični in skoro cinični odgovori te skrbi ne kažejo.

Osrednji odsek je prepričan, da bo Vaša uprava lahko našla pot, da se predlogom Osrednjega odseka ugoditi in s tem reši obstoj domače maloprodaje tekočih goriv.

Osrednji odsek je prepričan, da bo Vaša uprava lahko našla pot, da se predlogom Osrednjega odseka ugoditi in s tem reši obstoj domače maloprodaje tekočih goriv.

Nevarnost inflacije grozi zaradi pretiranih cen kmetijskih pridelkov

Zlasti strokovni tisk je navedel številne in močne argumente, ki zahtevajo, da se neha s pretiranim dviganjem cen za kmetijske pridelke. Navzlic temu pa pristaši visokih cen skušajo doseči še nadaljnje zvišanje ali vsaj ohranitev sedanjih pretiranih cen. V naši javnosti pa se je tudi že opazarjalo, da je nevarnost inflacije vedno večja. Vse pa kaže, da so ravno propagatorji visokih cen za agrarne produkte tudi odkriti pristaši inflacije.

Politika teh inflacionistov je silno kratkovidna in poleg tega tudi najbolj škodljiva kmetovalcem samim. Najvišjo konjunkturo so imeli agrarni proizvodi v letih 1924 do 1926, ko je bila pše-

Rojstni dan kneza-namestnika Pavla

Včeraj je praznoval Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle svoj 47. rojstni dan. Za vso Jugoslavijo je bil to pomembni dan, prvi narodni praznik, saj je baš v teh dneh posebno jasno pokazalo, s kako veliko modrostjo in dalekovidno predudarnostjo vodi knez-namestnik Pavle usodo Jugoslavije. Znal je obvarovati Jugoslaviji mir na zunanji, znal pa je s sporazumom ustvariti tudi mir na znotraj. Predvsem zasluža knez-namestnika Pavla je, če gledajo danes Jugoslovani z zaupanjem v bodočnost. Knez-namestnik Pavle pa ni dal Jugoslaviji le notranji in zunanji mir, temveč je storil še več, da je z odličnimi zvezami na vse strani — in v zadnjem času tudi z Rusijo — utrdil ta mir in mu dal močno in zanesljivo podlago. To tudi s tem, ker je skrbel za spolnitev nacionalne sile, ki je zlasti v zadnjem času tako odlično napredovala, da je že samo ona jamstvo za ohranitev našega miru.

Pet in pol let vodi knez-namestnik Pavle Jugoslavijo, pet in pol let je doživljala Jugoslavija pod njegovim vodstvom velike in pomembne uspehe. Navzlic vsem težavam se je razvijala kulturno, gospodarsko in socialno, pri tem pa sta se njena volja po neodvisnosti in njena moč za obrambo te samostojnosti utrdili tako, da Jugoslovani z mirom, a tudi odločnostjo v srečevanju s sovražnimi razvojem velikih dogodkov.

Vsi Jugoslovani pa se zavedamo, da se imamo za vse to v prvi vrsti zahvaliti knezu Pavlu in zato se spominjamo njegovega rojstnega dne tudi z globoko hvaležnostjo in z vso vdanostjo zavednih in našo svojo zavednost ponosnih državljanov.

Iz vse Jugoslavije, iz vseh strani naše domovine doni zato naš rojstni dan kneza-namestnika Pavla ena velika želja, da bi bilo poklonjeno knezu-namestniku Pavlu in njegovi visoki družini mnogo sreče, uspehov in zadovoljstva. Naj živi knez-namestnik Pavle!

Ta odgovor je tako jasan, da ne potrebuje nobenega dostavka. Treba le, da bi sedaj naši odgovorni javni činitelji nastopili in povedali monopolski upravi, da gre interesom domače trgovine prednost pred interesi tujega kartela.

nica po 400 do 500 din, koruza po 250 do 300 din, 100 kg suhih češpelj po 750 do 1400 din, živina po 8 do 18 din za kg žive teže itd. Anкета, ki se je takrat priredila o vzrokih kmetijske zadolžitve, pa je pokazala, da je bil glavni vzrok gospodarsko-finančne krize naše vasi ravno ta konjunkturalna doba. Iz te dobe izvira vose težave našega kmetovalca. Pristaši visokih cen pozabljajo, da kupujejo koruzo, ki se je podražila za 180 %, v prvi vrsti kmetovalci, ki so tudi glavni potrošniki vseh drugih predmetov. Če bi cene agrarnih proizvodov še bolj rastle, bo nastalo še večje nerazmerje med cenami industrijskih izdelkov in kmetijskih pridelkov in to neraz-

merje bo v škodo samo kmet-
skemu ljudstvu. Znova bi prišlo kmet-
sko ljudstvo v največje težave in
znova bi mu bilo treba finančno
pomagati.

Pa še na nekaj se ne sme po-
zabiti. Naj si nihče ne misli, da
bo po vojni povpraševanje po kmet-
ski pridelkih še tako živo kakor
sedaj. Nikakor se po vojni ne
bodo mogle ohraniti sedanje pre-
tirano visoke cene.

Glavne slabe strani previsokih
cen za agrarne produkte padajo
vselej le na kmetovalca. To naj
pomislijo agrarni inflacionisti!

Prijavljane tužev

S čl. 2. uredbe ministrskega sve-
ta o bivanju in gibanju inozemcev
z dne 17. aprila 1940. je predpi-
sano, da se mora tuji državljan v
12 urah po prihodu v kraj biva-
lišča, najkasneje pa v 36 urah po
prestopu državne meje o se bno
javiti pri pristojni krajevni policijski
oblasti, kateri mora pokazati
svoje listine. V istem roku se mo-
ra osebno prijaviti tudi vselej, ka-
dar spremeni kraj bivališča. V
mestih, kjer so posebna policijska
oblastva, se mora prijaviti pri teh
oblastvih, v drugih krajih pa pri
pristojnem občinskem uradu. Dalj-
ši, a največ 36urni rok velja samo
tedaj, kadar je od vhodne postaje
do kraja bivališča dolga pot. Če
inozemec med potjo kje izstopi za
dalj kakor 12 ur, ali če kje pre-
noči, se mora tudi v tem kraju
osebno prijaviti. Bivati sme samo
v kraju, na katero se glasi prihodni
vizum in samo tako dolgo
deklar velja prihodni vizum. Bi-
vanje preko reka dohodnega vi-
zuma dovoljuje po ministrskem po-
oblastilu ban. Na isti način se mo-
ra osebno prijavljati tudi inoze-
mec, ki ima dovoljenje za bivanje,
a potuje v drug kraj po svojih
poslih, ne da bi sicer spremenil
kraj običajnega bivanja. Vsak ino-
zemec, ki se ne bi pravočasno
osebno prijavil ali ki bi bival v
krajevni preko reka vizuma in
ki ni dobil za podaljšanje bivanja
posebnega dovoljenja, bo kazno-
van z zaporom do 30 dni
ali z denarno kaznijo do
1.500 din. Poleg tega bo po izvr-
šeni kazni takoj izgnan iz kralje-
vine.

Stanodajalci naj ino-
zemca opezone na tedolj-
nosti takoj, ko se pri njih
nastani.

Kraljevska banska uprava dravske
banovine.

Cena mehkega lesu padla

V zadnjih dneh je padla cena
mehkega lesu na domačih trgih
za 60 do 70 din za m³, t. j. približno
za 10%. Cena je najprej
padla na Sušaku, Gorskem Kotaru
in v Sloveniji, nato pa tudi v Bos-
ni. Vzrok padea je bil v tem, ker
je bil naš les za Anglijo predrag,
ker je mogla dobiti Anglija cenejši
les iz Kanade. Tudi v Nemčiji se
je izvoz zaradi visokih cen zmanj-
šal. Naši lesni trgovci pa so ve-
činoma že s padečem cen računali.

3000 jutrov bo posejanih z ricinusom

Na zadnji seji gospodarsko-fi-
nančnega odbora ministrov je bila
sprejeta uredba, po kateri more
kmetijski minister v soglasju s
finančnim in vojnim ministrom
predpisati na državnih, samo-
upravnih posestvih ter na zaseb-
nih veleposestvih iznad maksimuma
obvezno sejanje ricinusa. Kmetijs-
ki minister more tudi predpi-
sati okolišje, v katerih se mora
ricinus gojiti. To odredbo pa mo-
ra izdati do 30. septembra vsakega
leta. Na podlagi te uredbe
je izdal kmetijski minister sedaj
odlok, da se za okolišje ricinusa do-
loča donavska banovina in da se
morajo 3 odstotki orne zemlje po-
sejati z ricinusom. S tem bo po-
sejanih 3000 jutrov z ricinusom,
kar popolnoma zadostuje za krilje
vse naše potrebe na ricinusu.

Iz predzgodovine pogajani s Sovjetsko Rusijo

V zadnji številki smo objavili
članek našega bivšega odpravnika
poslov v Pragi g. Berića o prvih
uradnih razgovorih med zastopni-
ki Jugoslavije in Sovjetske Rusije.
Ti razgovori so bili pred 17 leti.
Kasneje je prišlo še večkrat do
razgovorov med jugoslovanskimi
in sovjetskimi zastopniki, le da so
imeli ti razgovori bolj zaseben
značaj. V zadnjem »Trgovinskem
glasniku« objavila bivši demokratski
poslanec V. J. Mijović o svojih
razgovorih v l. 1935. v Moskvi.
O tem pravi med drugim:

Z velikim zadovoljstvom smo
sprejeli vest o odhodu naše gospo-
darske delegacije v Sovjetsko Ru-
sijo zaradi sklenitve trgovinske
pogodbe med obema državama. Z
določiljivo dr. Milorada Gorgje-
vića, bivšega finančnega ministra
ter sedanjega predsednika uprave
Beogradske zadruge in člana
upravnega odbora Narodne banke,
za šefa te delegacije, je bila zede-
va izročena v roke moža, čigar
kompetenca za takšne posle je
prvovrstna.

Nimam namena, da bi razprav-
ljal, iz katerih razlogov niso bili
že dosedaj doseženi med Jugosla-
vijo in veliko slovansko državo
normalni mednarodni odnosi. Kolikor
je meni znano, se največji del
političnih ljudi in gospodarstvenikov
ni nikdar temu protivil. Nasprotno
so se vsi zelo zanimali za vzpostavitve
normalnih odnosov.

Zanimajoč se za pripravljane
odnose s Rusijo že v l. 1935., sem
govoril o tem s kompetentnimi
uradnimi osebami ter našel povsod
razumevanje...

O tej stvari je bil poučen tudi
takratni predsednik kr. vlade in
zun. minister g. Jevtić, ki je prav
tako imel polno razumevanje za
delo v tej smeri.

V aprilu istega leta sem se obr-
nil na naše zun. ministristvo s
prošnjo, da mi dovoli potovanje
v Rusijo kot zasebniku zaradi mož-
nosti vpostavitve gospodarskih
zvez. Dovoljenje sem dobil in v za-
četku maja l. 1935. sem odpotoval
v Moskvo. Imel sem redko zado-
voljstvo, da sem potoval skupno s
takratnim pariškim veleposlanikom
g. Patjomkinom, kateremu sem
bil predstavljen. Med potovanjem
sem imel priliko, da sem g. Pat-
jomkinu razložil cilj svojega potova-
nja v Rusijo.

Zaradi priporočil našega takrat-
nega poslanika v Berlinu g. Živo-
jina Balugdića, ki ga zelo cenijo
v Rusiji, sem bil v Moskvi v komi-
sariatu za zunanje zadeve zelo le-
po sprejet od takratnega pomočni-
ka komisarija Kreščinskoga. V komi-
sariatu za preskrbovanje ožje
Rusije: Moskve, Leningrada in
provinc, sem bil osebno sprejet od
komisarja, bivšega veleposlanika
v Berlinu g. Hinčuka, velikega
prijatelja Jugoslavije.

S priporočili komisarija Hinčuka
sem bil hitro sprejet v komisariatu
za zunanjo trgovino, kjer smo
razpravljali o ustvaritvi gospodar-
skih zvez med Jugoslavijo in So-
vjetsko Rusijo. O tem je bil infor-
miran tako komisariat za zunanje
zadeve ko komisar g. Hinčuk, ki
mi je tudi obljubil svojo pomoč,
ko tudi Trgovinska zbornica v
Moskvi.

Na zahtevo generalnega direk-
torja v komisariatu za zun. trgo-
vino sem izročil pismen elaborat
o tej zadevi, za kar sem imel že
pripravljen material s seboj. Po
tem načrtu bi se posli razvijali po
na kompenzacijski podlagi. Obr-
čunavalo bi se v angleških funtih
po Sovjetsko ruski banki v Lon-
donu. Mi bi izvažali naše glavne
proizvode kakor svinje, slanino,
mast, salame, gnjat itd. Iz Rusije
bi pa uvažali petrolej, bencin,
strojna olja, sol, bombaž, antracit
itd.

Čeprav je bil načrt o vpostavitvi
gospodarskih odnosov v komisa-
riatu za zunanjo trgovino ugodno
sprejet, se je vendar moral pred-
ložiti vrhovni sovjetski instituciji
v odločitev. Rezultat tega pa je bil:
Načelno ne bo vstopila Sovjetska
Rusija z drugo državo v gospodar-
ske odnose, če niso z njo urejeni
diplomatski odnosi!

Kolikor mi je znano, imajo ne-
kateri pri nas neke pomisleke
glede diplomatskih odnosov s
Sovjetsko Rusijo. Drugi pa zopet
mislijo, da ne bi mogli pričakovati
od gospodarskih odnosov s So-
vjetsko Rusijo posebnih koristi.
Eno ko drugo mnenje je zmotno.

Predvsem ni treba imeti strahu
pred političnim režimom v Rusiji.
V tem oziru se morejo vedno do-
biti od uradne Rusije jamstva,
kakršna dobivajo tudi druge države,
ki so z njo v diplomatskih odno-
sajih. Če pa morejo te države z
močnim delavskim gibanjem v mi-
ru razvijati svoje odnose s So-
vjetsko Rusijo, more to tudi Jugosla-
vija s svojo mnogo bolj ugodno
socialno strukturo.

Čeprav je agrarna proizvodnja
Sovjetske Rusije zelo razvita, mo-
re vendarle še sprejeti mnoge na-
še agrarne proizvode. V industriji
pa more Sovjetska Rusija zadovo-
ljiti mnoge naše potrebe ter v tem
oziru uspešno konkurirati z dru-
gimi industrijskim državami, s
katerimi smo glede gospodarske
zamenjave vezani. Ravno tako sem
prepričan, da ne trdim preveč, če
pravim, da nas more Rusija v da-
našnjih napetih časih oskrbovati z
mnogimi predmeti, ki so nam zelo
potrebni za narodno obrambo.

In še nekaj: zmotna je misel, da
ni v Rusiji zanimanja za naše na-
cionalne zadeve. To se najbrže
mislji zaradi poročil o stanju v So-
vjetski Rusiji, ki se črpajo iz tu-
jega vira in katere vesti so skoraj
vedno tendenčne. Dejansko pa
imamo mi Slovani na jugu, in tu
je treba šteti tudi Bolgare, v So-

vjetski Rusiji prijatelja. Eden njih
je nedvomno bivši sovjetski vele-
poslanik v Parizu Vladimir Petro-
vič Patjomkin, pa tudi sam komi-
sar za zunanje zadeve Molotov.

G. Patjomkin, dosedanji pomoč-
nik komisarija za zunanje zadeve
in sedaj komisar za prosveto, je
človek visoke naobrazbe, zgodovinar
in izredno dober poznavalec
balkanskih Slovanov. To nam mo-
re zadostovati.

G. Molotov ravno tako kakor
g. Patjomkin in mnogi drugi v
Sovjetski Rusiji na vodilnih polo-
žjih, se zanimajo za usodo bal-
kanskih Slovanov.

Zaradi tega svojim željam v tem
trenutku dodajam še besede: V
pravi čas in v srečo!

Prvi sestanek jugoslovanske in sovjetske delegacije v Moskvi

V petek popoldne je bil prvi
sestanek jugoslovanske gospodarske
delegacije z zastopniki sovjetske
delegacije, kateri načeljuje komi-
sar za zunanjo trgovino Miko-
jan.

Na sestanku se je najprej dolo-
čilo, kako se bodo vodila pogaja-
nja ter razdelilo delo. Delo je bilo
razdeljeno na več sekcij, ki so se
tudi že konstituirale.

Sodi se, da bodo pogajanja tra-
jala dva do tri tedne. V Moskvi
so globoko prepričani, da bo po
sklenitvi trgovinske pogodbe pri-
šlo tudi do vpostavitve diplomatskih
odnosov med obema država-
ma.

Enaka vest prihaja tudi iz Beo-
grada. Dopsnik »United Press«
poroča iz Beograda, da je njen do-
pisnik v Beogradu dobil uradno
izjavo o bodočih odnosih Jugosla-
vije in Sovjetske Rusije. Po tej
izjavi bo Jugoslavija takoj po skle-
nitvi trgovinske pogodbe vpostavi-
la tudi diplomatske odnose s
Sovjetsko Rusijo.

Grška in njeno gospodarstvo

Letos se na Grškem proslavlja
110letnica osvoboditve izpod tur-
skega jarma. Višek proslave je bil
v marcu. Zaradi sedanjih nape-
losti v Evropi ima ta proslava še
poseben pomen. Grška pa je za
nas kot soseda tudi gospodarsko
zelo važna.

Po uporu proti Turkom se je
l. 1830. v Londonski pogodbi pri-
znalo novi državi ozemlje 47.516
kvadratnih kilometrov, kjer so
leta 1839. našeli samo 823.773 pre-
bivalcev. Pozneje si je pridobila
še Jonsko otočje, Tesalijo in južni
del Epira, leta 1912. pa del Ma-
cedonije, Kreto in Egejske otoke,
leta 1913. še del Macedonije in po
svetovni vojni Tracijo, tako da
meri 129.976 km² s 7 milijoni pre-
bivalcev.

Lanski državni proračun je zna-
šal 13 milijard drahem. Za narodni
dohodek so najvažnejši ži-
vinorejski in kmetijski pridelki
(za 53,6% prebivalcev). 18,9% po-
vršine je obdelane. Vrednost pridelane
tobaka, žita, vinarstva in oljarstva
se cenil na dobro polovico vse
proizvodnje, v izvozu pa celo na 85%.
Dve tretjini potrebne pšenice pridelata
Grčija doma. Izvaja se zaščita kmetala
in pospešuje se predvsem živinoreja.

Za Grčijo pa je zdaj spet zelo
važna njena trgovinska mornarica,
ki je bila v zadnjih vojnah skoraj
popolnoma uničena. Po podatkih
za leto 1937. ima zdaj okrog 700
ladij z obsegom do treh milijonov
ton, ki so prepeljale isto leto
okrog 15 milijonov ton blaga. Bila
je nekako na 9. mestu v svetu.

Od svetovne vojne dalje je na

Grškem zelo napredovala indus-
trializacija. Leta 1917. je bilo
2850 podjetij z močjo 70 tisoč KS
in 35.000 delavci. Te številke so
se odtele za dvakrat povečale in
industrija krije že tri četrtine do-
mačih potreb ter dela do 7/10 z
domaćimi surovinami. Zelo bogati
so rudniki železa, svinca, cinka,
magnezija, boksita in pirita.

Zaradi preselitve Grkov iz Tur-
čije se je zelo pogrčilo tudi za-
ledje Soluna, ki je postal drugo
kulturno središče Grkov in gospo-
darsko danes najvažnejše pristanišče
Balkana z jugoslovansko svobodno
luko. Tujski promet Grčije
pomeni še vedno velik dohodek,
kot nevtralna država pa ima Grčija
v sedanjih razmerah tudi splošno
največje možnosti za ugoden gos-
podarski razvoj.

Politične vesti

Fašistična korporacijska zbornica
je končala svoje zasedanje. Pred-
sednik Grandi je imel na koncu
govor, v katerem je zlasti poudaril,
da se odigravajo po svetu dogodki,
ki morejo spremeniti karto Evrope.
Fašistična Italija ne more ostati
ob strani teh dogodkov. Italijanski
narod se zaveda, da gre sedaj za
življenjske koristi sedanjih in bo-
dočih pokolenj. Niso pa sedanjih
dogodki Italije presenetili, ker je
Mussolini Italijo 20 let pripravil
duhovno in vojaško. Nato se je
obrnil k Mussoliniju ter dejal: Vi
ste vodili italijanski narod k zmagi.
Vi ga vodite k delu in miru,
kakor ga vodite tudi v borbo. Vi
ste mu dali nezlomljivo vero in
moč! Vi ste mu dali imperij. Ita-
lijanski narod je zato z Vami. Od
Alp pa do Indijskega oceana je

45 milijonov Italijanov zbranih
kompaktno okoli kralja in cesarja.
Danes ko večerjate naše geslo:
Nezlomljiva vera v Duceja! Vsi
navzočni so nato priredili navdu-
šene ovacije Mussoliniju.

Nemški zun. minister v. Ribben-
trop je povabil k sebi diplomate in
novinarje ter jim izjavil, da more
na podlagi dokumentov trditi, da
so zavezniki že davno pripravljali
vzvod na Norveško, da je bila nor-
veška vlada s tem zadovoljna in
da so v resnici Nemci z zasedbo
Norveške zaveznike samo prehiteli.
To je dokazoval Ribbentrop z na-
slednjimi argumenti: Vse l. 1939.
so Nemci neprestano izjavljali, da
hočejo živeti s Francozi in Angleži
v prijateljstvu, toda brez vsakega
pametnega razloga so 3. septembra
napovedali zavezniški Nemčiji vojno.
Ko pa so spoznali, da ne morejo
vredeti čez nemške zapadne utrdbe,
so iskali drugod primernih bojišč.
Z vsemi sredstvi da so skušali zato
zaplesti nevtralne države v vojno.
Tako je Churchill že 21. I., kasneje
pa še večkrat, opozoril nevtralce,
da je zanje najboljše, če se pridru-
žijo zaveznikom. Prva prilika za
izvedbo tega načrta je bila finsko-
sovjetska vojna, ko so zavezniki iz-
javili, da bodo poslali skozi skan-
dinavske države na pomoč Finski
svoje čete. Ribbentrop je nato na-
daljeval, da more na podlagi do-
kumentov, ki so se našli pri ujetih
zavezniških oficirjih in vojakih do-
kazati, da je Švedska res hotela
ostati nevtralna, da pa je bila
Norveška pripravljena boriti se na
strani Anglije. Poveljniki angle-
ških čet so imeli ukaze že 6. in
7. aprila, da se izkrcajo na Nor-
veškem. Mine so polagali zavez-
niki zato, da bi mogli nemoteno
izkrcati svoje čete. Ko je Hitler
slišal o tem, da so zavezniki iz-
javili norveški vladi, da ne prizna-
vajo več norveške nevtralnosti, je
ukazal, da morajo nemške čete ne-
mudoma na Norveško. Angleški
transporti, ki so bili že na poti na
Norveško, da so bili odpoklicani,
ko so Angleži zvedeli, da je nem-
ško vojno brodovje odplulo v Se-
verno morje. Iz vsega torej sledi,
da so Nemci zaveznike le prehiteli,
ko so zasedli Norveško.

Angleški uradni odgovor na Rib-
bentropov govor je objavljen še
isti dan. Odgovor pravi: 1. Zavez-
niki so položili mine, da preprečijo
nadaljnje zlorabljanje norveške
nevtralnosti. 2. Zavezniki so hoteli
poslati svoje čete Finski na pomoč
skozi skandinavski državi, a so to
namerno opustili, ker ni bil prehod
čet dovoljen. 3. Norveška vlada je
stalno odklanjala prehod zavezni-
skih čet skozi njeno ozemlje. 4. Če
bi zavezniške čete res pripravljale
izkrcanje na Norveško, bi mogle
priti Norveški takoj na pomoč.
5. Če bi zavezniki polagali mine
samo za kritje izkrcavanja svojih
čet, ne bi objavili vsemu svetu, kje
so položili mine. 6. Nemški radio
je povedal, da je bila nemška voj-
ska za Norveško pripravljena za
več dni pred položitvijo min po
zavezniških. 7. Splošno je znano,
da so pripravili nemško izkrcanje
nemški agentje. 8. Niti ena ne-
vtralna država ni mobilizirala iz
strahu pred napadom zaveznikov.
9. Vojna se je razširila na Skan-
dinavijo zaradi prebitih akcij
nemške vlade. Ribbentrop niti ne
poskuša, da bi opravičil nemškega
napada na Dansko.

Na Švedskem so se po Ribben-
tropovi izjavi oddahnili, ker so
prepričani, da se zaenkrat nimajo
bati nemškega vpada.

Objavljen je bil dekret o imeno-
vanju nemškega komisarija na Nor-
veškem. V dekretu se pravi, da je
Nemčija v vojnem stanju z Nor-
veško. Naloga komisarija bo, da bo
brani nemške interese in izvrševal
vrhovno civilno oblast na norve-
škem ozemlju, ki so ga zavzele
nemške čete. Komisar more upo-
rabljati tudi nemško policijo. Vr-
hovna oblast pa ostane še nadalje
v rokah poveljstva nemških čet.

Nemško poročilo pravi, da mo-
rejo nemške čete na vseh norve-
ških bojiščih zaznamovati lepe
uspehe. Nemške čete so razpršile
nekaj angleških oddelek, ki je prišel
od Andersnesa, ujele 200 mož ter
našle pri njih veliko število poli-
tično in vojaško zelo važnih doku-
mentov. Tudi pri Steinkjeru so ujeli
Nemci nekaj angleških vojakov. V
naglem pohodu so nemške čete
prodirle preko Røresa 350 km daleč.
Tudi letalske sile Nemčije so bile
uspešne.

Angleško poročilo pravi, da je
bil nemški napad pri Kvamu od-
bit z velikimi izgubami za sovraž-
nika. Pri Steinkjeru je položaj ne-
spremenjen. Izvidnice so ujele ne-
spremenjen. Izvidnice so ujele ne-
spremenjen. Druga angle-
kaj nemških vojakov. Druga angle-
ška poročila potrjujejo, da obla-
dujejo Nemci zvezo med Hamar-
jem in Trondheimom. Angležem pa
se je posrečilo, da so že napravili
več letališč in so zato mogla njih
lovka letala že stopiti v boj z
nemskimi. Na splošno pišejo zavez-
niški listi, da se položaj za zavez-
nike popravlja, ker imajo premoč
na morju.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. aprila navaja naslednje spremembe (vse v milijonih din):

Kovinska podloga se je povečala za 5,5 na 2.062,2.

Devize izven podloge so padle za 52,7 na 930,2.

Vsota kovanega denarja je ostala s 418,2 skoraj neizpremenjena.

Škotski bonovi narodne obrambe se je dvignil za 261 na 2.220.

Razna aktiva so narasla za 18,2 na 2.154,7.

Obtok bankovcev se je povečal za 103,4 na 10.529,6.

Obveze na pokaz so narasle za 149,1 na 2.071,4.

Razna pasiva so se zvišala za 37 na 372,8.

Skupno kritje se je znižalo od 26,64% na 26,18%, samo zlato pa od 26,34% na 25,82%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Proizvodnja kavčukaste obutve se bo omejila do skrajnosti

Iz Beograda se poroča, da nameravajo izdati pristojne oblasti ukrepe, s katerimi bi se proizvodnja kavčukaste obutve v naši državi do skrajnosti omejila. Do tega koraka bo prišlo zlasti iz dveh razlogov. V državi je zelo veliko surove kože, ki se potrebuje za proizvodnjo kmetijske obutve, kavčuk pa, ki se uvaža, se potrebuje za druge namene. Devizna direkcija bo zato omejila uvozna devizna dovoljenja za kavčuk za obutve, dajala pa več deviz za kavčuk, iz katerega se izdelujejo drugi predmeti.

Izvoz železa iz Narvika

Izvoz železne rude iz Narvika v Nemčijo je po izbruhu vojne silno nazadoval, kakor piše ameriški list »Journal of Commerce«. Po uradni norveški statistiki se je gibal izvoz železne rude iz Narvika takole (v tisoč tonah):

	Nemčija	Anglija
	1939	1940
januar	477	281
februar	475	99

Ameriški list je mnenja, da bodo mogli Nemci skozi švedska pristanišča, ko se la oprostle ledu, uvoziti devet desetlin rude, ki so jo dosedaj uvažali iz Narvika.

Občni zbori

Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner d. d. imajo 17. redni občni zbor v četrtek dne 9. maja o polni 11. v sejni dvorani Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Delnice treba položiti najmanj 6 dni pred občnim zborom.

Tovarna ogledal in brušenega stekla »Kristal« d. d. v Mariboru ima 17. redni občni zbor dne 10. maja v prostorih podružnice Zadržne gospodarske banke v Mariboru. Delnice treba položiti 6 dni pred občnim zborom.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju posestnika in gostilničarja **Aloja Vogrinčiča** v Korovcih. Konkurni komisar dr. Planinšek, konkurzni upravnik odvetnik dr. Fleck Friderik. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Murski Soboti dne 3. maja ob 9., oglasitveni rok do 23. maja, ugotovitveni narok dne 30. maja ob 9.

Odpravlja se konkurz **Marije Groznik**, trgovke v Višnji gori, ker je bila sklenjena prisilna poravnava.

Potruje se poravnava, ki jo je sklenil trgovec **Jakob Zavarnik** s svojimi upniki.

OUZD v letu 1939.

Ravnateljstvo Okrožnega urada je na svoji seji dne 16. aprila 1940 razpravljalo o računskem zaključku urada za leto 1939.

Iz obsežnega finančno-gospodarskega poročila navajamo najbolj zanimive podatke, ki so imele odločilen vpliv na gospodarstvo urada.

Znano je, da vrši OUZD povsem samostojno le zavarovanje za primer bolezni. Kot krajevni organ Osrednjega urada, ki je nosilec socialnega zavarovanja za celo državo, pa posreduje v zavarovanju za primer nezgode, v zavarovanju za onemoglost, starost in smrt; prav tako pa posreduje Okrožni urad razne posle za Delavsko zbornico in za Borzo dela. To posredovanje obstoja v tem, da predpisuje in pobira prispevke, oziroma doklade, ter opravlja vse posle, ki so v zvezi z izvajanjem ostalih panog zavarovanja. Za posle, ki jih Okrožni urad opravlja v prenešem delokrogu prejema od nezgodnega in starostnega zavarovanja posebne odškodnine; delavska zbornica prispeva za te posle 8% od pobranih doklad, borza dela pa 5%. Te odškodnine knjiži urad deloma v dobro svojih upravnih stroškov, deloma pa v dobro stroškom za zdravila, zdravnike, vzdrževanju ambulatorijev itd. To se pravi, da so te odškodnine v zaključnem računu že upošteevane.

Leto 1939, je bilo zelo pestro na zunanje-političnih senzacijah, ki so imele velik vpliv na gospodarstvo sploh. Ker je pa prav socialno zavarovanje najbolj zanesljiv instrument, ki reagira na vsako najmanjšo spremembo v gospodarstvu, ni čudno, da so se vsi izredni dogodki leta 1939, s tako ostrastjo odražali v poslovanju Okrožnega urada. Za OUZD je bilo l. 1939, eno najbolj neugodnih poslovnih obdobij, odkar je v veljavi novi zakon o zavarovanju delavcev. Urad je zaključil v letu 1939, svoje poslovanje z din 1.33 milij. poslovnega primanjkljaja. Vzrok temu je, ker so poleg gospodarskih težav imele porazen vpliv tudi neugodne zdravstvene razmere, kar je posebno očito v visokem odstotku bolnikov. S tem v zvezi so se skoro vsi glavni izdatki znatno zvišali.

Povprečno število zavarovancev je znašalo v letu 1939, — 99.995 (98.786 v letu 1938.). Izredne razmere so povzročile, da je stalež zavarovancev v obdobju med septembrom in oktobrom padel od 108.401 na 98.857, t. j. za skoro 10.000 oseb. Kljub močnemu nihanju je povprečje v letu 1939, za 1.27 zavarovancev višje kakor v letu 1938.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v l. 1939, — 25,17 din (24,80); povisek znaša 0,37 din. Celotni zavarovani zaslužek je dosegel v letu 1939, din 788 milijonov, za din 10 milij. manj kakor v l. 1938.

Povprečni odstotek bolnikov je dosegel 1,39% — 2,90% (2,72%). Izredno visok odstotek bolnikov je povzročila že v prvih mesecih 1939 zelo razširjena hripa tako, da je bil že takrat odstotek visoko nad normalno in znašal januarja 3,35%, februarja 3,11%, marca pa 5,18%. Spričo tega se ni čuditi, da ni bilo mogoče doseči koncem leta nižjega povprečja, saj je bilo za izravnavo nadnormalnega odstotka bolnikov na razpolago razmeroma kratko obdobje dobrih treh poletnih mesecev. V tem času pa ni mogoče paralizirati visokega odstotka stanja iz začetka leta.

Podpore nad 26 tednov je izplačeval urad v l. 1939, deloma iz likvidacijske imovine bolniškega zavarovanja, in sicer din 0,62 milij., po izžerpanju te imovine pa iz sklada za dajanje večjih podpor din 0,40 milij., skupaj torej din 1,03 milij.

Zbiranje zakonitih sredstev —

izterjava zaostankov je uradu povzročila veliko dela in stroškov. Neredno plačevanje prispevkov je stalno ogrožalo likvidnost urada. Pogosto je pri plačevanju nastal tak zastoj, da je bilo onemogočeno izplačevanje rednih podpor. Druge obveznosti pa je urad poravnal z velikimi zamudami. Zaradi tega je moral urad v l. 1939, uvajati prisilno izterjavo v 91.773 primerih za znesek din 51,81 milijonov. Opominov je urad razposlal 24.079, izterjavo po političnih oblastvih je uvedel 13.728, po sodiščih pa 8.059; poleg tega je urad v zadevi izterjave prispevkov razposlal 45.907 dopisov. Pri vsem tem pa znašajo zaostanki neplačanih prispevkov koncem l. 1939, — din 25,45 milijonov ali 24,56% od skupnega predpisa din 103,61 milijonov.

Skupni dohodki so znašali v letu 1939, din 54,77 milij. (52,50); predpisani bolniški prispevki din 53,28 milij. (51,34); povračila din 0,34 milij. (0,35); dohodki lastnih kopalniških naprav v Ljubljani, Mariboru in Kranju din 0,39 (0,40); obresti din 0,45 milij. (0,38); prispevki članov za zobno nego din 0,27 milij.; razni dohodki din 0,03 milij., poslovni primanjkljaj din 1,33 milijonov.

Skupni izdatki so znašali 56,10 milij. din (52,17); hranarina din 16,57 milij. ali 30,25% (15,10 do 28,78%); porodniške podpore in dejatve din 3,29 milij. — 6,02% (3,14—5,99%); pogrebne 0,34 milijonov din — 0,62%; zdravniški stroški din 6,05 milij. — 11,06% (5,67—10,81%); zdravila — člani in svoji din 5,86 milij. — 10,71% (5,89—11,22%); oskrbnine v bolnišnicah din 6,72 milij. — 12,28% (5,93—11,31%); zdravljenje v kopalniških in zdraviliških din 3,24 milij. — 5,92%; zdravljenje zob 1,20 milij. 2,20%; vzdrževanje ambulatorijev din 1,44 milij. — 2,63% odstotkov; upravni stroški din 6,97 milij. — 12,73% (6,44—12,28%); stroški samouprave din 0,11 milij. — 0,21%; laična kontrola bolnikov din 0,28 milij. — 1,50%; odpisi in vzdrževanje inventarja din 0,41; obresti din 0,36 milij.; dotacija sklada za odpis neizterljivih prispevkov din 1,33; dotacija sklada za pokritje primanjkljajev 1,33 milijona din.

Zavarovancem je urad v l. 1939, izplačal na podporah din 20,21 milijona — 36,89%.

Premoženje

Gotovina in naložbe din 2,32 (od tega pod zaporo 0,81); vrednostni papirji 0,03; premični inventar 2,28; delodajalci za pri-

Reorganizacija vodstva sovjet. gospodarstva

Vrhovni gospodarski svet, ki vodi vse gospodarstvo Sovjetske Rusije, je reorganiziral vodstvo gospodarstva Rusije.

Vrhovni gospodarski svet, kateremu načeluje Molotov, je organiziral sedaj 6 gospodarskih svetov oz. odborov. Na čelu vsakega sveta je odslej po en namestnik predsednika sveta narodnih komisarjev. S tem so okrepljene kompetence Vrhovnega gospodarskega sveta, ki je imel dosedaj samo to nalogo, da koordinira delo 23 narodnih komisariatov (ministrstev).

Kompetence so sedaj razdeljene takole: **Gospodarskemu svetu** za kovinsko in kemično industrijo so podrejeni narodni komisariati za železno, kovinsko in kemično industrijo ter direkcija industrij sulfatov, špirlita in hidrolitina. Temu svetu načeluje Bulganin.

2. gospodarskemu svetu za strojno industrijo (načelnik Mališev) so podrejeni nar. komisariati za težko strojno industrijo ter novi komisariat za električno industrijo.

spevke, regrese in drugo 36,94; razni dolžniki 0,51; osebni račun 0,08; pologi pri poslovalnicah 0,03; prehodni računi 0,56; Osrednji urad 2,02; zaloga tiskovin in materiala 0,68; depoziti 1,29; dubiozni prispevki in doklade 4,37; poslovni primanjkljaj 1,33 milijona; skupaj din 42,47 milijona.

Obveznosti

Upniki (vse v milijonih din) 6,70; Osrednjemu uradu 16,84; Delavski zbornici 0,57; Borzi dela 3,20; depoziti 1,29; prihrana za pokritje izrednih izdatkov 1,82; sklad za dajanje večjih podpor 2,31; protituberkulozni sklad in sklad za višje dajatve Tbe bolnikom 0,38; sklad za odpis neizterljivih prispevkov za primer bolezni 4,85; sklad za brezplačno popravilo zob in zdravniške preglede vajencev 0,10; dubiozni prispevki 4,37; skupaj din 42,47 milijona.

Urad je v letu 1939, prispeval dvema skladoma, in sicer: skladu za odpis neizterljivih prispevkov in skladu za pokritje primanjkljaja, vsakemu 2,5% od predpisanih bolniško zavarovalnih prispevkov; skupna dotacija je znašala tedaj din 2,66 milijona. Na prvi pogled so te dotacije res nekoliko visoke. Ako pa primerjamo neznatne poslovne prebitke zadnjih let, je zbiranje rezerv neobhodno potrebno, kajti sicer bi se moralo pri takih razmerah pristopiti k reformam zakona — zvišanje prispevkov in znižanje dajatev, kar bi prizadelo delodajalce in delojemalce. Krajevni uradi doslej niso imeli niti primernih knjižnih, še manj pa likvidnih rezerv. Poslovne primanjkljaje je pokrtil Osrednji urad z ustreznimi deli poslovnih prebitkov aktivnih uradov. Ta način izravnavanja šibkih in dobrih gospodarskih enot je bil predmet stalne kritike in očitkov, da morajo aktivni krajevni organi kriti primanjkljaje onih uradov, ki so skoro vedno pasivni. Z uvedbo stalne in enakomerne dotacije rezervam je povezanost v toliko spremenjena, da vsi krajevni uradi enako prispevajo in da morajo primanjkljaje pokriti v prvi vrsti iz lastnih rezerv.

Okrožni urad ljubljanski bo pokrtil poslovni primanjkljaj iz leta 1939, iz prihrane za pokritje izrednih izdatkov, od katere sme porabiti v enem letu največ 75%.

Silne finančne težave povzročajo uradu neredno plačevanje predpisanih zavarovalnih prispevkov, kar dokazujejo razmeroma visoki zaostanki. Ne samo urad, temveč vse druge ustanove in dobavitelji, bolnišnice, lekarnariji občutijo posledice tega zastoja.

Prihodnja številka »Trgovske lista« izide zaradi tarifarnih praznikov 1. in 2. maja kot tedenska številka v soboto 4. maja.

Dobave - licitacije

2. hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 17. maja ponudbe za dobavo raznih baterij; 18. maja orehovich in hrastovich desk, hrastovich gredic ter jesenovich in brestovich desk ter jelovich in borovich desk in gredic raznih vrst.

2. hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 10. maja ponudbe za dobavo raznih gum; dne 11. maja 150 parov opank.

»Mornariška izvidniška komanda« v Šibeniku sprejema do dne 10. maja ponudbe za dobavo raznega platna za zastave; 11. maja modre galice, karbida, salmijaka.

LICITACIJE:

Dne 10. maja bo v tehničnem oddelku ispostave banke uprave v Splitu licitacija za dobavo keramičnih ploščic v novi zgradbi v Splitu.

Dne 11. maja bo pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani licitacija za adaptacijo konjušnice vojašnice v Mariboru.

Dne 15. maja bo pri Direkciji šum v Sarajevu pismena licitacija za zakup katastralnih parcel v občini Prača donja v svrhu eksploatacije barita.

Dne 16. maja bo pri Stabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo akumulatorskih baterij; 17. maja strojnih nožev, krožnih žag in pil.

Dne 16. maja bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 55.500 kartonskih škotel za cigarete; 17. maja 200.000 pločevinastih škotel za tobak; dne 18. maja za dobavo 41.000 kg žebeljev; 21. maja raznih spojnic in dne 22. maja za dobavo kleja, vse za potrebe tobačnih tovarn.

Dne 17. maja bo v inženirsko-tehničnem oddelku Staba mornarice v Zemunu licitacija za dobavo raznega azbestnega materiala.

Dne 20. maja bo pri vojno-tehničnem zavodu v Hanrijevju pri Skoplju licitacija za dobavo smrekovich desk.

Dne 27. maja bo v pisarni uprave smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo amonijakovega solitra; 28. maja kalijevega solitra; 29. maja aluminija v prahu; 30. maja preje iz konoplje; 31. maja lesenih kroglic; 3. junija olja za kamnikit in dne 4. junija jelovich trupcev.

PRODAJA:

Dne 14. maja bo pri Upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za prodajo odpadkov raznega blaga; 17. maja v Sarajevu; 18. maja v Nišu; 15. maja v Zagrebu in dne 16. maja v Uzički Požegli.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Zunanja trgovina

Devizni odbor pri Narodni banki je sklenil, da se izvoz cimenta in drv stavi pod izvozno kontrolo.

Angleška družba EMCO je že začela poslovati v Bukarešti. Tudi predstavništvo v Beogradu se je že ustanovilo.

Čisti dobiček romunskih petrolejskih družb je znašal lani 46,5 milijonov lejev, dočim je znašal v l. 1938, samo 2,64 milijona lejev.

Bolgarska je začela na vso moč pospeševati gojitve riza.

Grčija je prepovedala prodaje trgovskih ladij v tujino. Prodati se smejo samo ladje, ki so že 40 let v prometu. Če je ladja v prometu 30 do 40 let, jo sme lastnik prodati v tujino, če nabavi namesto nje novo.

Madžarska narodna banka je v zadnjem času ustavila dovoljenja za izvoz strojev v Turčijo, ker da so cene na turskem trgu preveč nizke za madžarske izvoznike.

Italija je dosedaj elektrificirala 5000 km železnice. Sedaj je vlada sklenila, da bo elektrificirala še nadaljnjih 2500 km železnice. Med drugimi bo elektrificirana tudi proga iz Tarenta v Brindisi in dve veliki železnici v Siciliji.

Nizozemska je prepovedala iz deviznih razlogov uvoz konfekcije.

Tudi v Sovjetski Rusiji se je začela velika akcija za zbiranje starega železa. Tvoornicam za orožje in stroje je naloženo, da morajo zbrati najmanj 1,9 milijona ton starega železa. Tvoornice, ki ne bodo zbrale določene jtm količine starega železa, ne bodo dobile novo železo.

Delajte za napredek trgovskih organizacij!

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje firme:

Fr. Brear, trgovina z mešanim blagom na drobno, nakup in prodaja vseh tehničnih in drugih potrebščin za mline, žage, razne industrije in za vse vrste strojnih podjetij na drobno in komisija s takimi predmeti, Ljubljana. Lastnica: Franja Brear, trgovka v Ljubljani.

Kopirni zavod »Papirol«, lastnik **Ivan Lavrenčič**, Ljubljana. Obratni predmet: izdelovanje, prodaja in razpečevanje kemičnih izdelkov, kemično tehničnih papirjev, svetlopisnih papirjev in drugih v kemično tehnično stroko spadajočih predmetov kakor tudi ročno slikarstvo blaga ter kopirni zavod.

»Ingo-promet«, invalidska gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani. Obratni predmet: pridobivanje in izvrševanje koncesij in posebnih pravic iz § 39. uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah. Osnovna glavica v višini 200.000 din je vplačana v celoti. Poslovodje: Zdravko Rus, Zagorica p. Bled, Ivo Marinko, prokurist, Ljubljana. Franjo Per, kapetan v p., Ljubljana, Matko Jevak, trg. zastopnik v Ljubljani. Družbo zastopata po dva poslovodja.

Pinter Anton, Tezno, občina Pobrežje: obratni predmet: Industrijski obrat proizvodnje sukanih lesenih in kovinskih potrebščin za tekstilno industrijo.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dopolnila:

Kern Adolf, tvornica čokolade, keksov in čajnega peciva, družba z o. z., Kranj. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Adolf Kern, industrialec v Kranju.

»Alpinac izdelava in prodaja alpinističnih potrebščin«, družba z o. z. v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Saša Kovač, trgovec v Ljubljani.

»Sladkor«, družba z o. z., Ljubljana. Izbršeta se zaradi smrti poslovodja Josip Verlič in Ivan Ravninar, vpišeta pa se poslovodji Ana Verlič, trgovka v Ljubljani, in Božidar Ravninar, trgovec v Celju.

Zdraviliška družba z o. z., Ljubljana. Izbršeta se poslovodja Hinko Sumer, vpiše pa novo postavljeno poslovodja Ivan Gračner, ravnatelj zdravilišča v Rogški Slatini.

Hartner Ferdinand, trgovina z lesom in gradbenim materialom, Murska Sobota. Obratni predmet: Trgovina z lesom in gradbenim materialom, žagarstvo, opekarniška in mlinarska obrt.

Conrad Fürst & sinovi, trgovina z deželnimi pridelki, Ptuj. Izbršeta se zaradi smrti javni družbenik Fürst Conrad jun. Odslej edini lastnik Fürst dr. Conrad, trgovec v Ptuj. Firma se glasi odslej: Conrad Fürst & sinovi, lastnik Fürst dr. Conrad.

Norbert Zanier & sin, trgovina z raznim blagom, deželnimi pridelki, vinom in hmeljem, Sv. Pavel pri Preboldu. Besedilo firme odslej: Norbert Zanier & sin, trgovina z raznim blagom, deželnimi pridelki, vinom in hmeljem — lastnika Cvenkel Anton in Cvenkel Nadina.

Slašičarna Žužek, družba z o. z., Škofja Loka. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Viktor Žužek, slašičar v Škofji Loki.

Podravska družba R. Hilty & Co. Zgornja Poljskava. Obratni predmet: pridobivanje in izkoriščanje zemeljskih barv in surove gline in trgovanje z njimi. Vstopila sta kot javna družbenika Marenc Emilija, žena lesnega trgovca v Mariboru, in Jožeta Hrenek, zasebnica v Mariboru. Samostojna prokura je podeljena Marencu Matiji, lesnemu

trgovcu v Mariboru. Družbo zastopata po dva družbenika kolektivno.

Strojarna in usnjarna v Zireh, družba z o. z. Izbršeta se poslovodja Anton Grom, vpiše pa novi poslovodja Ivan Zajc ml., čevljarški mojster iz Dobračeve.

I. Andrašič, družba z o. z. Kranj. Osnovna glavica se je zvišala na 250 tisoč din in je vplačana v gotovini v celoti.

Brear & Co. družba z o. z. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Brear Franja, trgovka v Ljubljani.

»Condor«, trgovska družba z o. z. Ljubljana. Besedilo firme odslej: **»Goldmichel-Condor«**, družba z o. z. Obratni predmet: Sestava in prodaja nalivnih peres znamke **»Goldmichel«** in tovarniški biro za Jugoslavijo izdelkov **»Goldmichel Werke Wolf von Schutter«** v Monakovem.

Dental-depot Dentes, družba z o. z. v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Pintar Janko, trgovec v Ljubljani.

Jugoslov. Fuld, družba za avtomatsko telefonijo, Ljubljana. Se-

dež družbe odslej: Količevski pri Domžalah.

R. Miklauc pri Škofu, Ljubljana. Izbršeta se zaradi smrti javni družbenik Franc Drogenig, vpiše pa javni družbenik Andrej Smid, v Ljubljani. Družbo zastopata javni družbenici Drogenig Marija in Drogenig Karolina, vsaka samostojno.

Papirol, družba z o. z. Ljubljana. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Lavrenčič Ivan, trgovec v Ljubljani.

Prva jugoslovanska tovarna hladilnih strojev, družba z o. z. Ljubljana. Izpremenila se je družbena pogodba. Besedilo firme odslej v slovenskem in srbohrvatskem jeziku: **»Tovarna troskolit izdelkov«**, družba z o. z. Obratni predmet: izdelovanje hladilnih strojev, gramofonov in njihov prodaja, nakup, izdelava in prodaja vsakovrstnih tehničnih potrebščin, zlasti nakup, proizvajanje in prodaja izdelkov iz troskolita (iz plavža železne troske), nakup in prodaja v ta namen službečega materiala in potrebščin. Izbršeta se Francetu Kačarju iz Ljubljane podeljena prokura.

Svečana otvoritev zagrebškega velesejma

V soboto dopoldne je bil v Zagrebu svečano otvorjen zagrebški spomladanski velesejem. Predsednik Zagrebškega zbora **Rudolf Erber** je najprej pozdravil odposlanca Nj. Vel. kralja Petra II. polkovnika Peića ter se zahvalil kralju za njegovo pozornost do ZZ. Zaklical mu je trikratni živio, ki so ga vsi navzočni navdušeno ponovili.

Nato je pozdravil zastopnika voditelja hrvatskega naroda in podpredsednika vlade **dr. Mačka**, podpredsednika HSS inž. **Koštutića**, bana in podbana ter številne zastopnike civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti, konzularnega zbora ter številne zastopnike vseh glavnih kulturnih, gospodarskih in socialnih organizacij. Nato je nadaljeval:

Srečno naključje je hotelo, da smo se zadnjič zbrali na oni srečni dan 26. avgusta, ko je bil podpisan sporazum med vodjo hrvatskega naroda **dr. Mačkom** ter predsednikom vlade **Dragišo Cvetkovićem**. Zagrebški zbor je imel torej srečo, da je mogel kot prvi pozdraviti ta veliki zgodovinski dogodek. Kmalu nato je izbruhnila vojna. Naravno je, da sta tako sporazum ko vojna vplivala tudi na ZZ. Vendar pa more ZZ kljub vojni zabeležiti zelo pomemben uspeh. Nato je predsednik Erber podal na kratko pregled letošnjih prireditev na spomladanskem sejmu.

Pred mikrofonom je nato stopil zastopnik banske oblasti načelnik **dr. Lamer**. Naglasil je, da se ta velesejem odvarja prvič v banovini Hrvatski. Ta otvoritev v vojni je dokaz naših urejenih mednarodnih odnošajev, pa tudi podjetnosti in energije naših lastnih razstavljalcev. Kakor na vseh velesejnih tako se tudi na ZZ manifestirajo vidno produktivne in trgovinske moči države ter njena povezanost s tujino. Na tem velesejmu pa se vidita tudi moč in sposobnost hrvatske gospodarske delavnosti ter njena povezanost z gospodarstvom vse državne zajednice Jugoslavije.

V novem gospodarskem redu, ki ga ustvarjamo, zavzema ZZ važno mesto, ker more s svojo iniciativno in propagandno funkcijo vidno izraziti smernice naše gospodarske politike. Ker je osnovno načelo gospodarske politike, kakor jo zastopa politično vodstvo hrvatskega naroda, da se pravično urede odnošaji med vasjo in mestom, upam, da bo dal ZZ temu posebno viden izraz, da posveča posebno pozornost industrijski delavnosti v tem smislu, da bi se kmetstvo ljudstvo čim ceneje oskrbelo z njemu

potrebnimi industrijskimi izdelki, da se poveča njegova kupna moč in s tem tudi blagostanje vsega naroda. Industrializacija je našemu narodu potrebna, ker koristno zaposluje presežek prebivalstva ter povečuje gospodarske dobrine.

Danes ni več čas, ko bi se gospodarska iniciativa določevala le po načelih rentabilnosti. Danes se mora vsak gospodarski človek zavedati, da nima samo pravice na dobiček, temveč tudi dolžnost, da njegovo podjetje služi določenim narodnim namenom. Če bomo tako delali v banovini Hrvatski, bomo dosegli, da bo gospodarsko močna in da bodo zadovoljni vsi sloj prebivalstva.

Načelnik **dr. Lamer** je nadaljeval. Znano vam je, da poklanja banska uprava posebno pažnjo gospodarskim vprašanjem. Oblast si prizadeva, da sistematično in po načrtu izvede osnovne ideje hrvatske gospodarske politike ter je zato posvetila tudi posebno pažnjo prireditvam ZZ. Zeleč največji uspeh prirediteljem spomladanskega velesejma, proglašja v imenu banske oblasti 33. Zagrebški zbor kot otvorjen.

Na povabilo predsednika Erberja so si nato vsi gostje ogledali velesejem ter glasno izrazili prirediteljem svoje priznanje k posrečenosti vseh razstav na velesejmu.

Popoldne se je začelo na velesejmu živahno običajno velesejmsko vrvenje.

Doma in po svetu

Zun, minister **dr. Cincar-Marković** je napisal za velikonočno številko **»Politike«** izjavo o naši zun. politični situaciji. V svoji izjavi pravi med drugim: Dočim vodijo vsjkušnje se države ogorčene boje, skušajo nevtralne države z enako odločnostjo preprečiti, da bi bile potegnjene v vojno. Naša vlada izvaja dosledno politiko nevtralnosti. Ker pa se vojna vodi tudi na gospodarskem polju, se razširjajo težkoče sedanjega stanja tudi na nevtralne države. Vlada se neprestano trudi, da te težave odkloni, na drugi strani pa da ohrani go-

spodarske zveze z obema taboroma. Pri tem pa ima pred očmi vedno en cilj: da ohrani nevtralnost države in ji zagotovi čim mirnejši gospodarski razvoj. Od vprašanj, ki so se pojavila, zavzema zelo važno mesto vprašanje plovbe po Donavi. To vprašanje je bilo rešeno s sporazumom podonavskih držav. Da imamo zveze z vsemi velesilami, je vlada sklenila sklenitev trg. pogodbe s **Sovjetsko Rusijo**. Kar je storila kralj. vlada v zadnjih mesecih v gospodarskem, vojnem in finančnem pogledu, je tako okrepiło položaj naše kraljevine, da moremo mirno gledati v bodočnost.

Na Donavi je nastala nova napekost, ker je promet po Donavi zopet ustavljen zaradi trčenja in poplitve grškega in italijanskega parnika. Nemci trde, da sta bila pilota obeh parnikov v službi neke tuje velesile in da sta nalašč poplitla parnika. Zato zahtevajo, da se tudi Nemci pritegnejo v nadzorstvo nad plovo po Donavi. Madžarska je na pobudo Nemčije to tudi predlagala. Druge podonavske države pa se temu naravno upirajo, ker bi potem isto zahtevali tudi Francozi in Angleži ter bi s tem postal položaj še bolj napet.

Konferenca zaupnikov SDS v Sloveniji je bila prejšnji teden v Ljubljani. Konferenco je vodil **dr. Suklje**. Konferenca sta se udeležila senatorja **Vilder** in **Sava Kosanović**, dočim je bil minister **dr. Budisavljevič** zadržan in se konferenca ni mogel udeležiti. Kot glasilo SDS v Sloveniji velja mariborski **»Večernik«**.

Kongres rezervnih oficirjev, ki bi moral biti 12. maja v Ljubljani, bo iz tehničnih razlogov dne 19. maja v Beogradu.

V Zagrebu bodo sezidali palačo za gospodarsko visoko šolo. V ta namen je določenih 10 milijonov din od posojila, ki ga je dobilo prosvetno ministrstvo od Drž. hip. banke.

Vprašanje brezmesnih dni v naši državi bo v kratkem rešeno. Ni še odločeno, če se uvedeta dva brezmesna dneva ali celo trije.

Cena koruze je v zadnjih dneh padla na naših trgih za 20 dinarjev pri 100 kg. Po tej znižani ceni je odkupil Prizad 100 vagonov.

Na bosenskih ozkotirnih železnicah se sedaj natovori vsak dan okoli 1300 vagonov blaga. Kapaciteto železnice je bilo mogoče tako zelo povečati, ker je bilo veliko številno vagonov popravljenih. Rumunski kralj je podpisal dekret o pomilostitvi oseb, ki so bile obsojene po zakonih o državni varnosti.

Predsednik francoske vlade **Reynaud** je dal na seji parlamentarnega odbora za zunanje zadeve obširen ekspoze o zunanje-politični situaciji ter o vojnih dogodkih. Na koncu je tudi govoril o odnošajih z Italijo ter naglasil, da ni krivda Francije, če še ni prišlo do lojalnih odnošajev med Francijo in Italijo.

Madžarski dopisniki poročajo iz Italije, da ni nobenih znakov, da bi se odnošaji med Francijo in Italijo popravili. Posebno je bila neugodno v Italiji sprejeta vest, da so francoske vojne oblasti v Tunisu prepovedale tuniškimi Italijanom proslavo obletnice ustanovitve Rima. S tem so, pravijo madžarski dopisniki, v Italiji zopet oživele stare italijanske želje, izražene v geslu: **Tunis, Džibuti in Suez!**

»Ko zazvonijo veliki čas, bo svet videl novo čudo, čudo, ki se bo imenovalo italijanska zmaga. Kdo si upa misliti, da se bo mogla Italija, ki je protagonist revizije krivičnih pogodb, sprizniti s tem, da ostane izza kulis ali mirno počivajoč na naslonjalu, če bi ji zgodovina poslala poziv? Ni naslonjala za narode, ki niso nikdar bežali pred pozivom zgodovine!« Tako piše **»Popolo d'Italia«**.

Sovijski poslanik v Sofiji je bil nujno poklican v Moskvo v važni zadevi, ki se tiče južnovzhodne Evrope. Poslanik je z letalom odletel v spremstvu sovjetskega vojnega atašeya v Moskvo. Letalo mu je dala na razpolago bolgarska vlada.

Belgijski ministrski predsednik **Pierrlot** je na prošnjo kralja preklical ostavko svoje vlade.

Izvršilni odbor demokratske stranke v Atlantiji je nominiral 72 volivnih mož, ki naj na strankinem občnem zboru določijo novega kandidata stranke za predsednika

USA. Vseh teh 72 mož se je soglasno izjavilo za Roosevelta. Dosedaj je Rooseveltu zagotovljenih 275 glasov proti 53 glasovom za njegovega protivkandidata **Garnera**.

Svedska vojna mornarica je sedaj po mnenju ameriških listov gospodarica Baltijskega morja, ker je pretrpela nemška mornarica tako velike izgube, da je švedska mornarica močnejša od nje.

Svedska vlada je naročila že pred več meseci v Italiji štiri rušilice, ki so sedaj gotovi in ki so že na potu v Svedsko.

Francoski mornariški minister **Campinchi** je sporočil, da so francoski rušilci uničili v Ska-geraku dva nemška torpedna čolna in 750tonsko nemško podmornico. Poleg tega so potopili še neko nemško patrolno ladjo. S tem so pojašnjene vesti o pomorski bitki v sredo v Skageraku.

Zavezniška komisija za nabave objavlja, da je v zadnjih 15 dneh podpisala z ameriški tvrdkami pogodbe za nabavo letal in letalskih motorjev v skupni vrednosti 200 milijonov dolarjev (okoli 10 milijard din).

»Osservatore Romano«, ki je izhajal pred začetkom vojne v 12.000 izvodih, izhaja sedaj že v 120.000 izvodih.

24 nemških časopisnih poročevalcev je bilo dosedaj ubitih. Poročevalci morajo sedaj biti v prvih vrstah in zato so izgube iz njihovih vrst tako velike.

Italijani poročajo, da imajo Nemci na Norveškem 1300 letal, od katerih je 800 težkih bombnikov, 200 lahkih bombnikov in lovskih letal ter 300 samo lovskih letal. Zavezniške zračne sile tem nemškimi letalom niso kos, pravijo Italijani.

Prizad kupuje vino

V zadnjih 10 dneh je kupil Prizad 100 vagonov vina. Dosedaj je odkupil 290 vagonov. Vino je plačal po 15—23 din za hektolitrsko stopnjo.

Prizad je začel v Srbiji kupovati tudi žganje ter je nakupil že 100 vagonov žganja.

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika rajce, vratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 9
Telefon št. 22-72.

Bivanje inozemcev

Po uredbi ministrskega sveta o bivanju in gibanju inozemcev z dne 17. aprila 1940. sme tuj državljan stanovati samo v kraju, ki je označen v dovoljenju za bivanje. Vsi oni inozemci, ki imajo veljavna dovoljenja za bivanje, smejo stanovati samo v kraju, kjer so stanovali takrat, ko so vložili prošnjo in ki je označen v njihovem naslovu v dovoljenju za bivanje. Če hoče inozemec spremeniti svoje bivališče, mora po predpisani poti vložiti novo prošnjo na bansko upravo. Inozemec, ki bi brez dovoljenja banske uprave premenil kraj bivanja, bo kaznovan po čl. 3. navedene uredbe z zaporo do 30 dni ali s denarno kaznijo do 1.500 din. Poleg tega ho po izvršeni kazni izgnan iz kraljevine Jugoslavije.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrat kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!
1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!
Zato vsaj doma pijte
RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC
Istega z rdečimi srcl,
našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!